

SKATTEMINISTERIET

J.nr 2005-261-0148

Dato:

Til

Folketingets Skatteudvalg

Hermed sendes svar på spørgsmål nr. 48 af 3. november
2005.

(Alm. del).

Kristian Jensen

/John Fuhrmann

Spørgsmål:

Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 3. november 2005 fra Bryggeriforeningen vedrørende foretræde om illegal handel med sodavand og øl, jf. alm. del – bilag 25.

Svar:

Det tilsendte materiale består af et antal plancher, som er kommenteret enkeltvis herunder.

Planche nr. 4: Organiseret illegal handel med øl og sodavand

Det er anført, at det illegale salg er organiseret. Det er i en vis udstrækning korrekt, dog er det SKATs opfattelse, at den illegale handel via bekendte ikke i videre udstrækning er organiseret. Den illegale handel via kiosker og grønthandlere er nok i et vist omfang organiseret, men er også kendetegnet ved mange aktører i markedet. En del forretninger henter selv varerne i Sverige eller Tyskland, mens andre får leveret fra grossister eller andre detailhandlere, der tager mere med end til deres egne forretninger. Det er SKATs vurdering, at der stræbes efter at skabe en "sort" handelskæde fra leverandøren via eventuel grossist til detailhandler.

Planche nr. 5: Omfanget af illegal handel med øl og sodavand

Analyseinstituttet GfK har foretaget en undersøgelse vedrørende grænsehandel og illegal handel for Bryggeriforeningen. Tabellen på planche nr. 5 stammer fra denne undersøgelse.

Sodavand

Ifølge GfK/Bryggeriforeningens undersøgelse skulle danskerne købe 209,35 mio. liter sodavand uden dansk moms og afgift, heraf stammer 153,8 mio. liter fra grænsehandel til eget brug, 26,8 mio. liter er illegalt salg til venner og familie, og 28,75 mioliter er illegal handel via fast udsalgssted. I undersøgelsen oplyses det, at grænsehandel til eget forbrug dvs. de oplyste 153,8 mio. liter udgør 16 pct. af danskernes samlede forbrug. Mens det illegale salg til familie og venner udgør 3 pct. af forbruget og andet illegalt salg udgør 3 pct. af forbruget. Endelig udgør ca. 78 pct. af danskernes forbrug salg i almindelig dagligvarehandel, men der er ikke angivet et niveau for denne handel. I undersøgelsen er der ikke taget højde for danskernes køb via restaurantbesøg mv. Disse køb udgør ca. 80 mio. liter.

På baggrund af GfK/Bryggeriforeningens oplysninger kan danskernes forbrug opgøres, jf. tabel 1.

Tabel 1. Fordeling af forbrug

	Mio. liter	Pct.
Grænsehandel til eget brug	154	16
Grænsehandel, illegal handel til familie/venner	27	3
I alt grænsehandel	181	19
Illegal handel via fast udsalgssted	29	3
Afgiftspligtigt salg ekskl. salg via restauranter	742 ¹	78
Danskernes forbrug ekskl. salg via restauranter mv.	952 ¹	100

Kilde: GfK og Bryggeriforeningen.

¹Beregnet ud fra procentandelene (3. kolonne) i GfK/Bryggeriforeningens undersøgelse.

Ud fra Bryggeriforeningens tal skulle det afgiftspligtige salg udgøre ca. 742 mio. liter. Dertil skal lægges det afgiftspligtige salg til restauranter på ca. 80 mio. liter. Dette salg indgår ikke i Bryggeriforeningens tal. I alt bliver det samlede afgiftspligtige salg 817 mio. liter, mens det samlede forbrug bliver 1.027 mio. liter.

Det kan dog umuligt passe. Det afgiftspligtige salg, som kan opgøres ud fra indtægterne fra sodavandsafgiften er på ca. 450 mio. liter. Bryggeriforeningens oplysninger giver et afgiftspligtigt salg, som er næsten dobbelt så stort som det faktiske. Dertil kommer, at grænsehandlen er mere end dobbelt så stor, end Skatteministeriet har skønnet i *Status over grænsehandel*, juni 2005. Skatteministeriet skønnede, at grænsehandel og illegal handel udgør ca. 95 mio. liter. Bryggeriforeningens tal er ca. 210 mio. liter.

Bryggeriforeningens tal ville, hvis de var korrekte, betyde, at danskerne skulle være det suverænt mest sodavandsdrikkende folk i EU med 190 liter pr. person pr. år. Tjekkiet har pt. førstepladsen med 130 liter pr. person, jf. tabellen herunder, mens det gennemsnitlige sodavandsforbrug i EU er ca. 72 liter pr. person.

Til sammenligning kan det nævnes, at ud fra det afgiftspligtige salg kan forbruget beregnes til ca. 82 liter, og med Skatteministeriets skøn over grænsehandel og illegale handel kan danskernes forbrug opgøres til ca. 100 liter pr. person, hvilket betyder, at danskerne er det sjette mest sodavandsdrikkende folkefærd i EU.

Tabel 2. Forbrug af kulsyreholdige ikke-alkoholiske drikkevarer pr. person i Europa 2003

	liter pr. person
Letland	28,0
Estland	33,6
Litauen	35,6
Polen	41,3
Rumænien	41,8
Frankrig	42,5
Italien	52,7
Portugal	53,3
Bulgarien	56,4
Grækenland	59,2
Finland	60,0
Ungarn	68,7
Sverige	71,2
Holland	73,3
Slovakiet	74,1
Danmark	77,7
Schweiz	80,5
Tyskland	82,3
Østrig	90,4
Storbritannien	99,2
Spanien	101,7
Belgien	103,7
Norge	114,6
Irland	120,3
Tjekkiet	129,8
Gennemsnit	71,7

Kilde: UNESDA-CISDA, Den europæiske og internationale sammenslutning af læskedrikforeninger

1) Det forholdsvis lave tal skyldes sandsynligvis, at dansk vand med citrus tilsyneladende ikke indgår i opgørelsen. Dansk vand med citrus er afgiftsbelagt i Danmark.

Skatteministeriets skøn på 95 mio. liter er behæftet med en vis usikkerhed, men Bryggeri-foreningens skøn på over 200 mio. liter ligger langt uden for det sandsynlige.

Øl

Som for sodavand kan det afgiftspligtige salg og forbrug af øl beregnes, og som for sodavand er der stærke indikationer af en fejl i Bryggeriforeningens tal.

Tabel 3. Fordeling af forbrug ekskl. forbrug på restauranter

	Mio. liter	Pct.
Grænsehandel til eget brug	132,8	21
Grænsehandel, illegal handel til familie/venner	61,2	10
I alt grænsehandel	194	31
Illegal handel via fast udsalgssted	10	2
Afgiftspligtigt salg ekskl. salg via restauranter	432,4 ¹	68
Danskernes forbrug ekskl. salg via restauranter mv.	635,9 ¹	100

Kilde: GfK og Bryggeriforeningen.

¹Beregnet ud fra procentandelene (3. kolonne) i Bryggeriforeningens rapport.

Det afgiftspligtige salg kan ud fra Bryggeriforeningens tal kan beregnes til ca. 430 mio. liter, men hertil skal lægges den del, der udskænkes på bl.a. restauranter. Af afgiftsprovenuet fremgår det, at der sælges ca. 450 mio. liter øl, heraf er ca. 150 mio. liter salg via restauranter mv., og ca. 300 mio. liter er salg via detailhandlen. Med Bryggeriforeningens tal ville det betyde, at danskerne med ca. 146 mio. liter ville være det mest øldrikkende folkefærd i EU-15, jf. tabellen herunder. Dermed skulle danskernes forbrug være kraftigt stigende, hvilket er stik mod den udvikling, som ses i resten af Europa, hvor ølforbruget er faldende.

Tabel 4. Ølforbrug i EU, Norge og Schweiz

	1999	2000	2001	2002
	Liter pr. indbygger			
Irland	126,0	125,0	125,0	124,8
Tyskland	127,5	125,5	123,1	121,5
Luxembourg	110,0	108,2	101,1	98,5
Østrig	108,9	107,7	107,4	109,3
Danmark	104,6	102,2	98,6	96,7
Storbritannien	99,0	95,4	97,1	100,6
Belgien	100,0	99,0	98,0	96,0
Holland	84,4	82,8	80,5	79,2
Finland	80,1	78,4	80,2	81,0
Spanien	68,8	71,8	75,0	73,4
Portugal	64,9	64,6	61,3	58,6
Sverige	59,3	56,4	55,4	55,9
Grækenland	43,0	40,0	39,0	39,0
Frankrig	38,7	36,2	35,9	34,7
Italien	27,1	28,1	28,9	28,2
EU-15 gennemsnit	77,7	76,5	76,4	76,0
Norge	51,7	51,7	50,9	51,6
Schweiz	58,8	58,3	57,2	56,6
Total gennemsnit	77,1	75,8	75,7	75,3

Kilde: www.bryggeriforeningen.dk og egne beregninger

Skatteministeriet har i juni 2005 skønnet, at grænsehandlen med øl var ca. 95 mio. liter i 2004, men ville falde til ca. 85 mio. liter i 2005. Skatteministeriets skøn er baseret på en række kilder bl.a. oplysninger om eksport af øl til Tyskland og oplysninger om ølsalg fra de tyske grænsebutikker. En grænsehandel på mellem 80 og 110 mio. liter er et rimeligt sikkert skøn. Bryggeriforeningens grænsehandelsskøn på over 200 mio. liter ligger derimod langt over det sandsynlige.

Planche nr. 6: 2 Distributionskanaler for den illegale handel

Punkt 1) Den illegale handel er overraskende høj for både øl og sodavand

GfK/Bryggeriforeningen opgør den illegale handel til ca. 55 mio. liter sodavand og ca. 70 mio. liter øl. Tallene kan genfindes på planche nr. 5. Som nævnt i bemærkningerne til planche nr. 5 virker det umiddelbart, som om der er en faktor to forskel på niveauet for grænsehandel og afgiftspligtigt salg af øl og sodavand. Det kan ikke afvises, at det også gælder for det illegale salg.

Coca-Cola fik foretaget en undersøgelse i 2002, der viste, at det illegale salg skulle være ca. 20 mio. liter. Det er et betydeligt lavere tal, end det nye tal på 55 mio. liter fra Bryggeriforeningen. Det skal bemærkes, at Coca-Colas undersøgelse blev foretaget før diverse fairplay initiativer. Skatteministeriet har ikke kendskab til andre opgørelser af det illegale salg.

Punkt 2) Illegal handel: salg af øl og sodavand, hvor der ikke betales afgifter, moms, pant og pantgebyrer. Der er to hovedkanaler.

SKATs indsats er målrettet mod den illegale handel fra faste forretningssteder, dvs. kiosk- og grønthandlermiljøet. Det kan konstateres, at de illegale øl, der indføres, i næsten alle tilfælde kommer fra danske bryggerier. Øllene er ofte købt i de tyske grænsebutikker, hvor priserne typisk ligger et godt stykke under det danske prisniveau. De lavere priser i Tyskland skyldes dels danske afgifter, men også at de danske bryggerier sælger øl til grænsekøbmændene til en noget lavere pris end til de danske butikker. Det er således ikke alene det dansk afgiftsniveau, som bidrager til grænsehandlen.

Punkt 3) Den usynlige distributionskanal har større volumen end den synlige, men benyttes fortrinsvist for køb af øl.

Betragtningen er formentlig korrekt. SKATs indsats er som ovenfor anført især rettet mod den synlige handel i form af kiosker og grønthandlere mv. Den usynlige handel som fx salg til venner og bekendte er netop kendetegnet ved at være svær at efterforske. I forbindelse med grænsekontrollen bliver en del af disse "usynlige" aktører ofte taget med alt for store mængder, og der afkræves afgifter. Herudover følges der også op på anmeldelser fra fx naboer mv.

Ad. Planche 7: Det illegale Danmarkskort

Skatteministeriet har ingen oplysninger, der kan be- eller afkræfte fordelingen af den illegale handel, som den fremgår af "Det illegale Danmarkskort".

Ad. Planche nr. 8: Hvordan opleves den illegale handel af ToldSkat?

Som nævnt tidligere synes nogle at tilstræbe at etablere "sorte" handelskæder. Det vil sige, at detailforretningerne efterspørger grossister, der kan levere varer uden regninger, der kan efterspores. Kiosk- og grønthandlermiljøet køber typisk ind i forretninger i Sverige og Tyskland, som formelt set er detailsalgsforretninger, hvor der altså kan købes kontant med en bon. At det specielt er indenfor øl og sodavand, at denne handelsform forekommer, skyldes, at der her er tale om mærkevarer, hvor de danske bryggerier i forhold til grænsehandelspriser opretholder et højt prisniveau i Danmark. Forskellen i afgiftsniveau vil næppe alene kunne skabe grundlaget for dette forretningsmåde.

De øl, der sælges illegalt fra danske kiosker mv., er hovedsagelig af dansk fabrikat og stammer primært fra grænsekøbmændene. Det er yderst sjældent, at der konstateres ulovlig import af øl af udenlandsk fabrikat.

Efter SKAT er gået ind i håndhævelsen af pantreglerne, kan det konstateres, at det ulovlige marked reagerer ved, at der nu er en eksport af danske genbrugsflasker (½ liters og 1½ liters plastflasker) fra de danske bryggerier, hvor der i den forbindelse ydes afgiftsgodtgørelse.

SKAT vil sammen med Miljøstyrelsen overveje problemet nærmere, fx om der skal indføres pantmærker på alle flasker og med en regel om, at disse annulleres ved eksport. En løsning vil kræve en aktiv medvirken og accept fra Bryggeriforeningens medlemmer, hvis problemet skal løses.

Planche nr. 9: Forslag til Fair Play II

Punkt 1) Fjern det økonomiske incitament: sænk afgifterne!

Afgiftsniveauet i Danmark bidrager uden tvivl til grænsehandlen, og ændringer af afgiftssatserne har tidligere vist sig at kunne kickstarte grænsehandlen. Seneste eksempel var, da sodavandsafgiften blev hævet under den tidligere SR-regering. Afgiftsforhøjelsen betød, at grænsehandlen med sodavand for alvor kom i gang, og selv ikke en afgiftsnedsættelse til næsten samme niveau som før forhøjelsen kunne vende udviklingen.

Afgifterne er dog kun en del af det økonomiske incitament. Det drejer sig i høj grad også om, at priserne uden moms og afgifter er betydeligt højere end i de lande, hvor vi grænsehandler, og hvor de illegale varer kommer fra.

Lavere afgifter vil have en effekt på grænsehandel og illegal handel i det omfang, de kommer forbrugerne til gode i form af lavere priser. I januar 2005 blev afgiften på øl sænket svarende til et prisfald på ca. 4 pct. Men i stedet for at priserne faldt, steg de med 1 pct. sammenlignet med, før afgiften blev nedsat. Den lavere afgift blev dermed anvendt til at hæve prisen eksklusivt moms og afgifter frem for at sænke detailsalgspriserne. En lavere afgift er derfor ingen garanti for lavere priser og dermed effekt på grænsehandel og illegal handel.

Det skal i øvrigt bemærkes, at lavere afgifter på øl og sodavand vil betyde store indtægtstab for staten. Penge der i givet fald skal findes andre steder på statens budget.

Punkt 2) Flere ressourcer til kontrolaktioner

SKAT anvender i dag mange ressourcer på kontrolaktioner, måske også flere end unddragelserne – ud fra en ren provenumæssig betragtning – berettiger til. Baggrunden er, at det hidtidige åbenlyse salg af ulovlige varer skader retsbevidstheden i befolkningen. Hele den holdningsmæssige indsats i fairplay kampagnen er også relevant i denne sammenhæng.

Punkt 3) Beslaglagte varelagre skal destrueres

I det omfang det er muligt – indenfor reglerne – bliver varerne destrueret.

Punkt 4) Mærkbare bøder (5.000 kr. pr. butik og 10.000 kr. ”importør)

Det fremgår af lovprogrammet for 2005/2006, at regeringen vil fremsætte lovforslag om ændring af forskellige skattelove som led i en fortsat indsats mod skatte- og afgiftsunddragelser. Forslaget er anden del af udmøntningen af regeringens initiativer til bekæmpelse af sort arbejde som led i den såkaldte fairplay kampagne.

Lovforslaget omfatter blandt andet forslag til større og kumulative bøder. Der lægges således op til minimumsbøder på 5.000 kr. Ved overtrædelser af flere afgiftslove og i gentagelsestilfælde lægges der op til, at bøden skal fordobles.

Der er således allerede iværksat initiativer til at imødekomme Bryggeriforeningens ønske på dette område.

Punkt 5) Opret en specialenhed/Task Force

Der har siden 2002 været en Task Force enhed i København. Det er lykkedes for denne enhed at få bugt med de største aktører på markedet. I de kommende måneder vil punktafgiftsopgaven blive samlet i fem centre i landet. Det vil give mulighed for et tættere og hurtigere samarbejde

Skattemyndighederne alene kan dog ikke løse problemet. Kontrolaktioner og lavere afgifter kan kun løse en del af problemerne. De meget store prisforskelle, som også skyldes stor forskel i avancerne mellem Danmark og udlandet, skaber grundlag for en lukrativ ulovlig forretning – afgiftsforskellen er ikke alene det bærende.

Det er endvidere nødvendig at finde en løsning på den stigende eksport og efterfølgende genindførelse af sodavand på danske genbrugsflasker. Her kan Bryggeriforeningen og dens medlemmer selv være med til at bidrage til en løsning.

Punkt 6) Indfør administrative bødeforlæg for overtrædelse af pantregler

Det fremgår af lovforslag L 96, der blev vedtaget 28. april 2005, at regeringen som et led i fairplay kampagnen vil intensivere indsatsen mod overtrædelse af pantreglerne. Derfor blev der med L 96 indført en række ændringer, herunder at SKAT skulle være tilsynsmyndighed på lige fod med Miljøstyrelsen. Herudover fremgår det af bemærkningerne til lovforslaget, at det er regeringens mål, at der indføres hjemmel til udstedelse af administrative bøder. Det forudsætter en entydig domspraksis, der skal lægge niveauet for bødestørrelserne. Når

denne domspraksis foreligger, vil spørgsmålet om administrative bøder på pantområdet igen blive taget op.

Punkt 7) Alvorlige eller gentagne overtrædelser af pantreglerne skal medføre frakendelse af næringsbrev

Miljø-, Økonomi- og Erhvervs- og Skatteministeriet er enige om, at det er en god idé, at næringsbrevet kan fratages ved alvorlige og gentagne overtrædelser af pantreglerne. I øjeblikket bliver sagen, der kræver lovændring, behandlet i Økonomi- og Erhvervsministeriet.

Punkt 8) Fysiske mængder skal være tilstede som betingelse for at købe pantetiketter

Regeringen overvejer løbende hvilke tiltag, der kan iværksættes overfor den fortsatte svindel. Det er derfor glædeligt at se, at branchen kommer med forslag, der kan indgå i de nærmere overvejelser for iværksættelse af yderligere tiltag mod skatte- og afgiftsunddragelser mv. Det konkrete forslag relaterer sig til Miljøministeriets pantregler.